

Evžen Smrkovský, Praha

Restaurace kapitalizmu u nás po roce 1989 a jí nutně provázející recidiva v deformaci osobnosti člověka s dalšími průvodními znaky společenského úpadku - nezaměstnanost, korupce, zlodějny a zločiny posuzované podle movitosti či postavení a známostí občana, bezradnost a osamělost řadového občana v tomto prostředí nutně evokují srovnávání. Byl opravdu ten tzv. komunistický režim tak špatný, jak nám to tvrdí v řadě případů jeho bývalí perfidní vyznavači? Měl tu údajnou i skutečnou zločinnost v genech, jako jí má kapitalismus nebo mu byla implantována jeho konkurencí? Byl to nahodilý příběh lidské společnosti nebo zákonitá linie, prozatím víceméně přerušená podvodem? Má šanci vyvíjet se kapitalismus nebo socialismus? Co je opravitelné, kapitalismus nebo socialismus? Umožňuje kapitalismus důstojný život občana?

V podobných otázkách by se dalo pokračovat, předkládat názory podporující tu či onu variantu. Na některé lze dát odpověď jednoznačnou, na jiné zatím není jednoznačný názor. Pak je na místě požadovat další důkazy a šetření odborníků. Jejich šetření bývá doprovázeno zpravidla diskusí, často ne zcela informovaných diskutérů, často doprovázených i cíleně vypouštěnými dezinformacemi – i s tím je nutno počítat. S ohledem na historickou zkušenost však nelze přehlížet ani názory, pro něž sice neexistují dnes dostatečné důkazy, nicméně jisté indicie, jistá společenská historická zkušenost ukazuje, že by nebylo správné je automaticky vylučovat z mozaiky názorů a i ty by měly být předmětem zájmu odborníků. Pro další vývoj má smysl jen seriózní přístup k minulosti, objeveným zákonitostem, úspěchům i nedostatkům, jasně vymezit prostor kam až jsou k dispozici fakta, co víme a odkud nastupují zatím neprokázané nebo domněnky a fantazie. Zatím neexistuje seriózní analýza období vlády komunistů – neudělala jí ani skutečná levice (její pokusy mně připadají bázlivé a opatrné), neprovedla jí ni ani pravice se zbytkem společnosti, která si k tomu vytvořila za státní prostředky ústav se zaměstnanci, pracujícími v žoldu, mající přístup k dokumentům, prakticky všechny mediální kanály a jejichž výroky a beztrestnost jsou předem zaštitěny paskvilem, povýšeným perfidními jedinci v roce 1993 na zákon.

Nelze popírat, že první roky života v zemích, které se daly na cestu tzv. socializmu, byly lokálně provázeny i nezákonnostmi, místy i terorem proti dřívějším představitelům politické a ekonomické moci, potlačováním zákonnosti apod. V podstatě šlo o pokračování v manýrech předchozí společnosti, neboť lidé měli hluboko pod kůží zakódovanou a zažitou jak kapitalistickou “kulturu a spravedlnost“, tak i všechny křivdy a manýry, které kapitalismus řadovému občanovi průběžně činil. Navíc ostatní země, kde zůstal kapitalistický systém přirozeně pokračovaly ve své dosavadní praxi, jejímž cílem byla likvidace nově se ustavujícího systému. Reakce komunistů byla většinou jen logickou, i když z dnešního hlediska možná neadekvátní, ale lidsky pochopitelnou odpovědí na primární šílenství kapitálu, na tzv. mcarthismus či formulace a následné realizace tzv. studené války.

Generace, která u nás usilovala o ustavení společnosti nového typu si prožila dvě světové války, po nichž v každé rodině nebo jejím blízkém okolí zůstala nejedna mezera, zažila si své ponížené postavení z období krize, propastný rozdíl ve společenském postavení rodiny člověka bohatého a chudého, poznala existenční nejistotu závisující na libovůli, náladě či pocitu zisku bohatých. Komunisté neměli v počátcích své vlády svůj aparát, své odborníky, právníky a je celkem logické, že v řadě případů museli nutně improvizovat. Existovalo nenormální politické prostředí, Západ vyhlásil studenou válkou. Počátek studené války nezačal jejím pojmenováním britským premiérem po II. světové válce, ale tato de facto nastala hned po ustavení SSSR. V té době proto z počátku téměř nutně docházelo i v novém systému ke křivdám a zločinům, podobným v paralelně existujícím kapitalistickém světě, byť přirozeně jinak motivovaným. V euforii doby a případně i s “dobrým“ pocitem jakési přece “spravedlivé“ odvety bylo někde nesprávně postupováno proti církvi, proti drobným soukromníkům a živnostníkům, někde i proti vzdělavcům. V té době bylo světovým standardem špiony a zrádce popravovat, nepohodlné osoby věznit – to nebyl objev či

patent komunistů, v kapitalistických zemích pak k tomu byla navíc i nezaměstnanost, rasová segregace a útisk. Skutečný život ukázal že nový systém přes řadu zbytečných chyb a tragických excesů se pozitivně vyvíjel, sám po poznání přijímal nápravy (i když často zcela logicky nesměle a opatrně a jistě i ne vždy důsledně, “třídní právo“ se měnilo v právo řadového občana. Tortura – praxe, užívaná i u nás na začátku padesátých let k vynucování přiznání byla u nás odsouzena už v roce 1956, v USA se naopak používá dodnes a dokonce před časem byla jejich prezidentem legalizována.

Jak je směšné a trapné úsilí dnešních perfidních jedinců (ano, perfidních, neboť v řadě případů nedávno, tedy před rokem 1989 aktivně otravovali národ svými představami o socialismu) zákonem nařídit občanovi šablonovité uvažování (zákon 198/1993 Sb.). Ale ono patrně není jen směšné, ono - ve smyslu i Českou republikou přijaté Listiny lidských práv – je i protizákonné. Komický je výsledek státního tažení proti komunistům, resp. těm, kteří by, třeba jen s jistou nostalgií, pozitivně mluvili o minulém systému. Za státní peníze objednal nedávno neblaze a specificky proslulý (zde zcela bez ohledu na jeho původ a předlistopadovou aktivitu) premiér RNDr. Petr Nečas právní posudky, které měly vést k zákazu komunistické strany. Za státní peníze však jen dokázal, že i zákony, které umožňují beztrestnou dehonestaci komunistů jsou protiprávním paskvilem. Nikdo však, a to včetně KSČM, tento – v podstatě argument – nezvedl alespoň k pokusu o nápravu společenské pozice skutečných komunistů. A tak je umožněno, aby nadále, ve smyslu jejich vlastní terminologie (tedy soudobé vládnoucí garnitury), oni sami – tedy bývalí zločinci a jejich sluhové kteří, jak říká přísloví jsou ještě horší - neboť poturčenec horší Turka, fungující dnes v dresech jiných politických stran a uskupení, dále kydali špínu na komunisty. A půjdeme-li logicky dál, potom i dnes v řadách soudců jsou bývalí zločinci, to samé platí o našich dosavadních prezidentech, premiérech, představitelích parlamentu, senátu atd. Tedy vládnou nám a spravují naši zem bývalí zločinci?!!!

Společenský systém, který u nás instalovali po roce 1948 komunisté, se beze sporu pozitivně vyvíjel. Léta šedesátá byla kvalitativně jiná (jednoznačně lepší) než léta padesátá atd. *Systém jednoznačně prokázal, že lidská společnost je už na takovém stavu technické dokonalosti a vyspělosti, že je zločinem společnosti, když někdo dnes má hlad, nemá zdravotní a sociální zabezpečení, nemá byt – jedním slovem dokázal, že právě kapitalismus je v současné době ve smyslu Listiny lidských práv zločinným systémem, že je zdrojem potlačování základních lidských práv občana.* Je však zločinným nejen pro skutečnosti uvedené v předchozí větě, je zločinným i proto, že *ve snaze uchovat si moc ohrožuje vůbec existenci života na Zemi.*

Přes nesporný pokrok, který komunisté přinesli lidské civilizaci, by bylo nesprávné vidět jen materiální zabezpečení života občana. Člověk vedle ukojení základních potřeb na rozdíl od každého jiného živočicha nutně potřebuje i uspokojit duševní sféru života. K jeho spokojenosti je nutno umožnit mu, či spíše vytvářet podmínky pro rozvoj jeho tvůrčí fantazie, pro jeho invenci, kreativitu i jeho soukromou celospolečenskou aktivitu. Tato oblast byla dost opomíjena, často byla suplována i direktivně a mohla být i jednou z hlavních příčin téměř samovolné eroze až destrukce systému. Řízená soutěživost se ukázala jako kontraproduktivní. Platoničtí, salonní marxisté, politrucci se vyžívali v citacích klasiků, z logických a proto i snadno pochopitelných zákonitostí a souvislostí vyráběli umělé traktáty, z vědeckého poznání udělali náboženství, které však na rozdíl od zavedených církví slibovalo pohodu reálným lidem už tady a teď popř. v reálné budoucnosti a ne jejich duším - sice “určitě“, ale až někdy potom. Vyžadovaná (či ostantativně vynucovaná) “oddanost“ systému se ukázala pro jeho další rozvoj jako kontraproduktivní a ve svých důsledcích měnila občana – revolucionáře v občana – žoldněře či herce.

Výše bylo uvedeno, že nový režim neměl k dispozici dostatek svých odborníků, kteří by realizovali představy, formulované klasiky. Někdy sice využíval stávající personál podniků, zpravidla však nasazoval své lidi, kteří odbornost, vzdělání, nahrazovali svojí úvahou, oddaností, spontánní prací,

životní zkušeností, vírou (přesvědčením) i nedůvěrou a zápallem. A zde pak záleželo na morální kvalitě toho kterého jedince i zpětné vazbě strany. Mimochodem, podle výsledků hospodaření byli tito “amatéři“ nesrovnatelně úspěšnější, než podivní školení ekonomové včetně profesora či prognostika, spolupracující po roce 1989 s rádci z kapitalistických států.

Přes někdy kolísavé výsledky však systém obstál. Za vlastní prostředky, tedy bez dluhů se vybudovaly nové závody, zvyšovala se životní úroveň, staří i nemocní byli dobře zaopatřeni ze zákona (podrobněji viz M. Formánek - Cesta k socialismu v Československu 1945 – 1989), postavily se i stavby, které po padesáti letech kapitalističtí odborníci nedokázali k prospěchu společnosti řádně využít k eliminaci nebo úplnému zabrání záplav (Vltavská kaskáda), byl vytvořen silný výrobní potenciál atd. Ve společnosti však přetrvávala napjatá podezřívavost, která, jak ukázaly některé soudní kauzy, byla někdy i zcela oprávněná.

Je legitimní otázkou ptát se, jaký podíl na excesech tohoto období měli samotní komunisté, jaký podíl měl systém, který dnes je označován jako stalinismus a jaký podíl měl tzv. svobodný svět, který vedl proti novému systému již zmíněnou studenou válku. Dnes i se znalostmi výsledků, které tehdejší komunisté přirozeně neměli, asi těžko posoudíme, co bylo neadekvátní reakcí komunistů. Snadněji odhadneme, jak by se vyvíjely poměry, kdyby se tito nebránily a kdyby nechali postupu kapitalistické dravosti volný průchod. A stejně tak je nutné zmínit se o vlivu SSSR, který měl v té době již letité negativní zkušenosti s reálnou koexistencí západního světa a rovněž, jak se později prokázalo, na jejich podněty zřejmě také neadekvátně odpovídal a svojí zkušenost vnucoval, patrně v dobré víře, svým tehdejšími spojencům. Dnes snad se dá jednoznačně říci, že ďábelský plán Němců na likvidaci generálů v SSSR skončil jejich úspěchem, stejně jako se přihlásily cizí rozvědky k akci Velký metař, kdy šlo - z jejich hlediska - o úspěšnou špionážní konspiraci v případě nešťastného R. Slánského (který sám byl v zajetí západních konspirací) a jeho druhů. To není pokus o převádění odpovědnosti na někoho jiného, to je připomenutí odpovědnosti, ke které se nedávno přihlásili autoři podvrhů. Ano, tady tehdejší socialismus byl úspěšně obelhán, tady prohrál. Proto nelze jednoznačně odmítnout ani – zatím možná spíše spekulace - v tom smyslu, zda celé to období “stalinismu“ nebylo “zdařilým“ dílem – vítězstvím cizích rozvědek, kterým se podařila instalace zločineckého gangu přímo v KSSS, potažmo ho pak rozšířit i do dalších komunistických stran, kde potom následně, pod praporem komunistů, likvidoval její nevinné členy. Tyto domněnky nejsou, s ohledem na to, co špionážní činnosti již prováděly, zcela liché. Taková konstrukce totiž umožňuje pochopit, proč byli likvidováni i hlavní reprezentanti procesů Ježov a Jagoda. Z historie je známo, že první soudní procesy v SSSR měly ekonomický charakter, řešily korupci a jevy, které známe ze současnosti – zdá se, že však tyto byly tehdy řešeny důsledněji.

Co uvést k ostatním procesům a kauzám? Asi nemá smysl pokoušet se ani hledat argumentaci k nim. Bylo ukázáno, že pokud občan vysloví jakékoliv názory, které nejsou v linii současné moci, pak , pokud tento občan není součástí současné nomenklatury, hrozí mu trestní stíhání, které je nesmyslné. I když zatím nebývá uvržen do vězení, výsledek u našich soudů je vždy nejistý, opakovaně se koriguje a určitě znepríjemňuje život. Na druhé straně občan ze současné nomenklatury může beztrestně plácet cokoli a ani to se zástupci lidu či státní správou nehne (J. B. Buquoy, M. Benda, M. Topolánek, M. Němcová).

O kauze M. Horákové bylo hodně napsáno i řečeno, obtížně může dnes řadový občan seriózně rozlišit realitu od ideologických nánosů všeho druhu. Asi se dnes málokdo může odpovědně vyjádřit k přípravě a průběhu soudu přesto, že se traduje spousta “zaručených“ informací. Z jiných vyprávění, od těch, kteří vězeňskou a vyšetřovací torturu přežili se dají dělat všelijaké kombinace, stejně jako o taktice vyšetřovaných. Ale tím bychom se dostali jen do oblastí spekulací a fantazií. Kauza M. Horákové a řady dalších je obecně jistě zbytečnou tragédií, kterou bohužel nelze napravit, jen z ní lze a mělo by se - vyvodit poučení. A to se stalo, dokonce v ještě větší míře, neboť dnes i pro vyložené zločince neexistuje trest smrti. A pokud to byla v případě M. Horákové opravdu

jednoznačně justiční nebo politická vražda, potom nic nebránilo tomu, aby se kauza po roce 1989 znovu otevřela, řádně přešetřila a spravedlnosti bylo učiněno zadost alespoň morálním odsouzením viníků. Aktérů i pamětníků procesu v té době žilo dost. Pravice se však omezila jen na okázalé pronásledování v době procesu mladé prokurátorky, s odstupem desítek let stařeny – na Ludmilu Brožovou Polednovou. Z řádného přešetření kauzy mohla mít společnost větší užitek a zejména poučení. Současná moc umožňuje tendenci pronásledovat, šikanovat a diskreditovat poslankyni Martu Semelovou za pokojné vyjádření svého názoru na proces s M. Horákovou, naproti tomu zcela bez povšimnutí přejde pochybné provokativní vyjádření údajného historika (J. B. Buquoye) a rovněž tak si nevšímá zcela otevřených ataků M. Bendy proti komunistům, nebo výroků M. Topolánka připomínajících fašistickou rétoriku. Jaký byl postoj komunistů k těmto kauzám?

Jinou dosti frekventovanou a zneužívanou kauzou je smrt Jana Masaryka. Zdá se, že se zvětšující se dobou od jeho smrti roste “jistota“ o jeho skonu – samozřejmě častěji se vyslovují tvrzení, že šlo o vraždu a jasný je v této reži i její organizátor. Přitom málokdo si uvědomí, jakou cenu měl pro komunisty živý Jan Masaryk, tedy jeho postoj v tzv. vládní krizi. Naopak by se opět dalo diskutovat a spekulovat o tom, zda Jan Masaryk nebyl k smrti dohnán výčitkami (donucen?) těch, jimž jeho postoj udělal čáru přes rozpočet, tedy jestli příčina jeho smrti nebyla na druhé straně barikády.

Velmi často se vedou spory o to, zda doplnění vlády po demisi ministrů v roce 1948 bylo komunistickým pučem či nikoliv. Jsou zbytečné lítostivé úvahy, jak co mohlo být, kdyby. Rozhodující pro posouzení legálnosti vlády snad je to, zda došlo k porušení ústavy či nikoliv. A zde se ukazuje, že K. Gottwald se přísně držel litery zákona a že šlo tedy o postup, který korespondoval se zákonem. Je skutečně na místě otázka, jak by dopadl K. Gottwald, kdyby tehdy neměl za sebou tak masovou podporu národa. Gottwaldova transformace státu nepotřebovala vraždit. To, jak tzv. demokracie řeší svojí politickou porážku tam, kde může uplatnit svojí sílu, svůj přístup k “boji za lidská práva“, kde může projevit svojí “demokracii“ bylo předvedeno světu o cca 25 let později v Chile, kde vítěze voleb zastřelili, jeho příznivce z letadel naházeli do moře a v zemi nastolili vládu vojenské junty – a to vše za jáсотu tzv. svobodného světa. Jak, při takové realitě, definovat demokracii? Je snad vhodné připomenout, že “demokratický“ převrat u nás v roce 1989 potřeboval mrtvolu a když mu ji komunisté nedodali, vyrobil ji aspoň mediálně sám. Jejich mrtvola však ožila dříve, než legendární Kristus. Bylo by možné porovnat – z hlediska průběhu i platných zákonů rok 1948 a rok 1989. Kdo potřeboval mrtvého studenta Šmída?

Mimo vážný zájem kritiků komunistů jsou politické procesy s vlastními komunisty, ačkoliv se jednalo o tragedie jistě srovnatelné se zmíněnou kauzou M. Horákové. Zde šlo často o lidi, kteří celý svůj předchozí život dobrovolně podřizovali zájmům řadového občana. Jak vysvětlit, jak pochopit tyto tragedie, kdy odsouzený přišel o život a zbytek rodiny byl vláčen prostředím nenávisti? Nejsnazší odpověď předložil v roce 1956 N. S. Chruščov – člověk, který sám byl dlouhá léta v politbyru J. V. Stalina a který údajně prohlásil – musíme procesy odsoudit, musíme odsoudit Stalina, pokud to neprovedeme my, pak další generace nás smete, vždyť jsme se sami po lokty brodili v krvi. Byla daná režie procesů programem KSSS a nebo i zde mohlo jít o úspěšnou špionážní provokaci, zavedení praxe, která vlastnímu hnutí byla zcela cizí? A opět by bylo účelné zabývat se otázkou – kdo byl zločincem – Stalin? Chruščov? Zdá se, že Stalinovi mohlo politbyro předkládat i falešné svodky, že Stalin si nemusel být vědom reality. Ale odpověď by měla přijít od skutečných historiků a ne od sezonních účelových tvrzení, vypocených konjunkturálními “badateli“. Jak pochopit či vysvětlit postoj Stalina, který nezneužil svého postavení k vysvobození (výměně) zajatého syna? Samozřejmě, je možno takovýto postoj, když se to hodí, i hodnotit jako bezcitnost. Kde je skutečná pravda a nebo alespoň co je pravděpodobnější?

Je pravdou, že ve třicátých letech minulého století panovaly i v politbyru SSSR podivné poměry. Traduje se, že manželka jednoho z představitelů KSSS a člena politbyra byla ve vězení, že bratr člena politbyra Kaganoviče se sám zastřelil, když se dozvěděl, že Stalin se poptával na jeho

pracovní výkony. Z těchto střípků lze usuzovat na morální kvality, informovanost, oddanost i víru ve věc, které sloužili lidé, kteří tehdy rozhodovali o životech milionů a kteří tuto víru dokládali osobním strádáním. Kdyby se jednalo o komplot profesionálních zločinců, proč by byli v průběhu let likvidováni ti, kteří se angažovali v popravách, tedy Jagoda a Ježov? Přirozeně není pro následující úvahy dostatek relevantních důkazů a tak lze usuzovat jen nepřímě.

Výše byla zmínka o možnostech špionážní války. Nepodařilo se pomocí špionážních konspirací vytvořit přímo v KSSS zločinecký gang, který postupně likvidoval samotné komunisty? Jakkoliv se může taková představa zdát jako fantasmagorická kompilace, známá tragédie maršála Tuchačevského v SSSR a našeho R. Slánského apod. takovéto kombinace a úvahy do jisté míry opravňují. K likvidaci R. Slánského byl, dle přiznání samotných autorů vypracován dopis, ve kterém se R. Slánskému sdělovalo, že mu hrozí nebezpečí a nabízel se mu bezpečný transport na Západ, současně však byla kopie předána Stalinovi. Obě varianty, tedy reakce na ně, byly pro špionáž výhodné – pokud by R. Slánský odjel do Německa, pak by šlo o terno, kdy samotný generální tajemník utíká z komunistického ráje. A pokud neodjede, pak může pomoci při jeho likvidaci Stalin (se všemi následky z toho plynoucími), tato varianta se skutečně stala a R. Slánský přišel o život. Podrobnější popis kauzy Slánský lze najít i na internetu pod heslem Velký metař.

Nelze přirozeně všechna pochybení svalovat na rozvědky. Byla by to ale zřejmě stejná chyba, jako je vůbec nevnímat nebo hledat vinu jen v osobě Stalina a nebo vše svalovat na komunisty, jako to dělají naši současní vládcí. Velká rizika, vypětí, nebezpečí se projevila v tom, že na kauzy, které nám v teple bytu a relativním bezpečí připadají jen jako zajímavosti se odpovídalo neadekvátně skutečnému stavu věci - ten ovšem tehdy nebyl známý. Ale i v tom pohodlí a teplu bytu těžko nalzáme důvody, které by vedly komunisty k likvidaci svých kolegů na základě zrežirovaných výsledků a vynucených přiznání. Jak pochopit, že mezi zatčením jedněch, kteří se cítili být sledováni (A. London) a těmi, v jejichž režii údajně bylo zatýkáni a procesy (K. Šváb) byla prodleva pouhých 14 dnů? To je problém a odpověď na něj bude znát snad až příští generace. Věci je nutno posuzovat komplexně a zvažovat možnou intenzitu vlivu jednotlivých segmentů jevů.

Jsme povinni akceptovat domněnky a nedoložené věci od pravice za materiál, kterým by se ukončily takové kauzy jako již citované politické procesy, kauza M. Horákové, J. Masaryka, Katyň atd? Určitě ne tehdy, pokud existují i jiné dokumenty. Tedy veďme diskusi až tam, kde jsou k dispozici prokazatelná fakta a pro uzavření případů vyžadujeme fakta další. Ty nedořešené případy lze dílčím způsobem uzavřít tak, že komunisté odsuzují danou skutečnost jako takovou, ať už ji provedl či vyvolal kdokoliv, ale pro označení viníka požadují jednoznačná fakta a nikoliv domněnky či spekulace.

Zdá se, že největší autoritu a důvěru řadového občana měla strana v době, kdy neměla faktickou moc. Po převzetí moci řada manýrů, které byly spojeny ať už s novým vlivem, nezkušeností, nebo s ne vždy korektním přístupem či výkladem a uplatňováním zákonů, dodržením předvolebních slibů, porušováním komunistické morálky, nebo z reakcí na euforii spojené s novou společenskou pozicí důvěra občana postupně erodovala a oslabovala se. Za diskusi by stála i otázka preferencí tzv. dělnické třídy a třídního původu. Postupně se z občana – revolucionáře stával občan – žoldněř, který zcela chladně kalkuloval – co mně přinese případný odpor, kritika, trvání na naplnění litery zákona a co mohou získat s případnou i předstíranou loajalitou s danou, současnou realitou, která se ho zpravidla přímo netýká. Co mu přinese oprávněná a pro systém užitečná kritika a nebo jen upřesňující dotaz a co získá předstíráním oddanosti? Velmi negativně k tomuto stavu přispěli i v podstatě nedotknutelní farizeové nového systému, politrucci a vykladači marxizmu, kteří přece dokonale znali klasiky, kteří na základě vědeckého bádání vše předpověděli, podobně se projevila negativně i jistá podřízenost soudů nové moci. Snadno se získal punc “třídního nepřítele“, který se často i dědil. V počátcích, tedy v padesátých letech bylo velmi obtížné či spíše riskantní jen vyslovit názor, který by mohl zpochybnit v novinách uvedenou oficiální linii. Byli komunisté, kteří věcně

přemýšleli o kritice a podnětech, nicméně v počáteční hysterii zejména perfidních jedinců ve společnosti byli často i oni smeteni. Identita strany tím značně utrpěla. Bylo by laciné a trapné dnes tomu kterému řadovému občanovi nebo platonickému marxistovi vyčítat, jak se měl chovat třebaže se i dnes často v opačném gardu s takovým přístupem lze setkat. Zpravidla každý ví, jak by se měl či má chovat ten či onen politik, sami však selhávají při sebe nepatrnějším tlaku. Kam se poděla důstojnost občana? Jak odpovědět na otázku tzv. právníků – co jsme měli dělat? Snad by se dalo jednoduše odpovědět – a to by měli sami nejlépe vědět - usilovat o naplnění litery zákonů a pokud se tyto ukazují jako špatné, pak usilovat o jejich změnu. Tedy akceptovat zákony a s tím související i zákonnost.

Nový společenský systém vyžadoval nového občana. V některých směrech se podařilo v období vlády komunistů modifikovat uvažování občana pozitivně, ukázalo se však, že to nestačilo. Ale na to by měli dát odpověď specialisté, kteří by posoudili stupeň vlivu dědičných vlastností, lidské přirozenosti, vlivu rodiny, forem výchovy (i ve škole), vlivu společnosti, společenského prostředí na straně jedné a škod, které napáchá špatné rozhodování, které zůstává bez postihu. Jak často byla stupidní výchova “nového“ člověka v té době? Vědeckotechnické objevy a inovace a s tím nutně spojená nová organizace společnosti budou potřebovat znát komplexnější odpověď na charakter občana a možnosti jeho formování.

Řadu zbytečných těžkostí přineslo i bezhlavé přenášení zkušeností, kopírování, opičení se po vzorech. Bohužel v této fázi byl potlačován vlastní rozum, vlastní zkušenosti i sama původní teorie klasiků. Její košatění nebylo vždy společnosti prospěšné. Chyběla racionální úvaha při používání teoretických úvah klasiků, zbrkle se zaváděla do života opatření, která by s odstupem času, tedy při pozdějším využití přinesla podstatně větší přínos a nevyvolala by tolik nedůvěry až naprosto zbytečného nepřátelství u lidí. Jde o období kolektivizace, zakládání družstev, ustavování státních statků, likvidaci živnostníků, možná i vztahu k náboženství. Byly centrálně plánovány polní práce, plány setí, sklizní, polních prací a vůbec život lidí, kteří sami v dané lokalitě věděli podstatně lépe než úředník nebo tajemník aparátu co je v dané lokalitě osvědčené, co pěstovat a jak se o to starat, kdy sít a kdy sklízet. Samozřejmě je nutno vzít v úvahu možnost záměrné záškodnické činnosti. Zde by možná bylo lepší, kdyby si strana ponechala jen kontrolní úlohu a hledala zpětné vazby. Tato praxe vedla zprvu k jistým (zbytečným) ztrátám ve výrobě (zemědělství), časem však lidé poznali přednosti nového typu hospodaření a možno konstatovat, že po převratu v roce 1989 západní farmáři jen záviděli úroveň našeho zemědělství. Tedy konečný úspěch - ale doprovázený zbytečnými ztrátami důvěry i ztrátami hmotnými. Bylo to nepochopení nebo nedocenení objektivně působících společenských zákonů a snaha o akceleraci jejich účinnosti ve svých důsledcích se projevila protispolečensky.

Co je možné považovat za zásadní chybu, je totální likvidace vnitrostranické opozice. Jde samozřejmě o dost obtížný úkol – rozpoznat, co je myšleno v zájmu strany či společnosti a co jsou osobní spekulace. Totální likvidace vnitrostranické opozice se ukázala v roce 1989 jako jeden z hlavních nedostatků komunistů, kdy národ nevolal po změně systému, ale po racionálním spravedlivějším vedení společnosti a v tomto okamžiku strana neměla nikoho důvěryhodného, koho by představila jako novou alternativu. Tento deficit by se však měl dát odstranit úpravou stanov strany.

Okradení národa měnovou reformou v roce 1953 a lhaní prezidenta večer předtím, že žádná měnová reforma nebude – to je jeden z dalších evergreenů kritiků období vlády komunistů. Beze sporu šlo o velmi nepopulární čin, který museli komunisté při hospodaření vyřešit a který jako balvan se s nimi táhl od převzetí moci. Jednak šlo o peníze, které byly znehodnoceny v období války i po ní, jednak šlo o dluhopisy, které při předchozích měnových úpravách nebyly řešeny a tedy ohrožovaly hospodaření státu. Měnovou reformou v roce 1953 pocítily jistou mírou všechny vrstvy společnosti a v podstatě nebylo možné ji předem vyhlášovat, neboť by její realizace pak ztratila význam.

Hospodářství se tím dostalo na pevnou půdu a umožnilo odstranit lístkový přidělový systém i černý obchod. Současně byl odstraněn tzv. volný trh a bezplatné zdravotnictví a sociální zabezpečení platilo i pro soukromníky. Měnová reforma v roce 1953 znamenala dlouhodobou stabilizaci cen, prakticky až do převratu v roce 1989 byly ceny beze změny nebo se zpravidla snižovaly. Pozitivní výsledky hospodaření se pak projevovaly dalšími výhodami pro občany - zdarma učební pomůcky, léky bez doplatků, stipendia, nevratné půjčky, podpory bydlení atd. Měnová reforma v roce 1953 tedy znamenala stabilizaci národního hospodářství, dlouhodobou stabilitu cen (popř. docházelo k jejich snižování, nulovou inflaci, růst vkladů ve spořitelnách. Došlo k skutečnému zhodnocení měny na rozdíl od podvodu – tzv. liberalizace cen, kterou po převratu zavedl u nás V. Klaus po svém úvodním, vesměs neúspěšném hospodaření.

Je proto na místě porovnat tuto, tak často omílanou skutečnost s tím, co provedla vláda školených ekonomů a jejich zahraničních poradců po roce 1989, kdy nemluvila o měnové reformě, ale o tzv. liberalizaci cen. Stát byl v roce 1989 v pořádku, do předání moci Československá republika měla vždy prakticky vyrovnaný rozpočet a stát byl bez dluhů. Jak se tento podvod projevil v rozpočtu občana? Mnohý si jistě bude pamatovat Klausovo tvrzení o deformacích cen, které je nutno napravit, nesmyslných dotacích apod, tedy situaci, kdy nikdo podle něj nevěděl co kolik opravdu stojí. Dotace za vlády komunistů vedla k zlepšení situace národa, po roce 1989 jde spíše jen o otázku spekulací a přidělení finančních prostředků úzké skupině lidí, většinou zbohatlíků, přičemž její následky dlouhodobě pronásledují ostatní občany (fotovoltaika, řepka....).s A jak je to dnes s nápravou cen a dotacemi? Komunistům se vyčítá, že bojovali o úrodu, o výrobu, zkrátka o všechno. Je to logické, protože automaticky brali i odpovědnost za výsledky, za hospodaření státu. Tak, jako v rodině - snažili se deficit toho kterého produktu vyrovnat ne tím, že dali lidem méně jíst, že zdražili atd. (a pak cenu nechali i když je v následujícím roce případně nadbytek dané plodiny jako to dělají současné vlády), ale kompenzací výpadku zajišťovali tak, aby životní úroveň občana neklesala. Dnes jednorocní výpadek ve výnosu např. brambor – ať už jeho příčinou byla snížená plocha výsadby nebo počasí, se projeví trvalým zvýšením jejich ceny a jak se zdá, mělo by to zůstat na věčné časy. Stejně tak se předem naznačuje, když je přechodně nepříznivé počasí zdražení chleba a jiných produktů z obilí. Tedy nikoliv hledání řešení, jak to dělali komunisté, ale totální a trvalé přenesení zátěže, vyvolané vlastní neschopnosti, na občana. A jak neviditelná ruka trhu a Klausův nadhled narovnal ceny lze vidět např. u cen mléčných výrobků – porovnání ceny mléka a produktů z něj vyráběných.

Ceny se rázem při zmíněné liberalizaci změnilly, zvýšily se běžně pětinasobně, někde i řádově, ne tak mzdy, ty měly podstatně volnější tempo. Tím byly samozřejmě znehodnoceny úspory občanů, nezůstalo však přitom, inflací je občan trvale kontinuálně okrádán, ovšem ani to nestačí ekonomickým polistopadovým “odborníkům“ a v podstatě zadlužili každého občana od novorozeněte po starého kmeta částkou, rovnající se dnes ceně osobního automobilu. Přitom však, opět na rozdíl od vlád komunistů, současný výrobní potenciál není v majetku státu, jeho hodnotu v řádu bilionů korun prošustrovali, takže faktické hospodaření státu je dvakrát tak neúspěšné.

Bohužel nelze dnes seriózně vyhodnotit ztrátu potenciálu, který byl spojován s uvažovanou reformou roku 1968. Jedni spojují intervenci vojsk Varšavské smlouvy se ztrátou důvěry, ztrátou možné iniciativy, druzí naopak tvrdí, že tato intervence odsunula pohromu, která na mnohého našeho občana přišla o 21 let později. Pravdou je, že tehdy, alespoň proklamativně považovala většina národa socialismus ještě za svojí věc, národ ve své většině očekával změny, které uvolní iniciativu občana. V té době byla totiž iniciativa lidí už spíše organizovaná (závazky k výročí, na počest sjezdů apod.), iniciativa občana, pokud neladila se zájmem nadřízeného byla někdy i nežádoucí. Pravdou je i to, že výroba nebyla vždy hospodárná, odměňování nebylo vždy transparentní, vztah nadřízený – podřízený nebyl vždy výrazem odpovědnosti a funkce, často přistupoval i postranní, ale ve skutečnosti zásadní vliv partajního členství, existoval stále systém posudků a doporučení, který někdy nevhodně vylučoval nadané jedince z aktivního pracovního

procesu atd., zkrátka převažovala někde stále ještě vláda byrokracie. Nemá smysl přemítat o tom, co by bylo, kdyby intervence nebyla to by byla jen spekulace. Ohrožení socialistického tábora patrně nehrozilo, neboť zpětné zařazení momentálně tápajícího malého státu se dalo patrně elegantněji a bez ztráty důvěry obnovit a navíc tehdejší českoslovenští komunisté (revizionisté) ani neměli jiného spojence, takže by patrně stejně, v případě nezvládnutí situace vlastními silami sami přišli s prosíkem.

Intervenci Varšavské smlouvy v roce 1968 její autoři nedocenili. Zásadní význam představovala ztráta důvěry západní populace v socializmus, v podstatě šlo o zdánlivé vítězství Moskvy, ve skutečnosti však to bylo vítězství západní špionáže.

O tom, že národ šel spontánně za svými vůdci se však dá i pochybovat. Svým představitelům vytýkal, že v Moskvě nepoložili svůj život a podepsali smlouvy o dočasném pobytu vojsk na straně jedné, na straně druhé však entuziasmus národa dost rychle vyprchal a zhruba po měsíci začal národ postupně akceptovat novou situaci. Instalace G. Husáka na nejvyšší post v dané situaci byla účelná, neboť šlo o člověka s vysokým morálním kreditem. To na straně jedné. Na straně druhé však se zakonzervovaly škodlivé manýry a zvyklosti dané vůdčí úlohou strany, řízenou iniciativou, potlačením přirozeného výběru na vedoucí posty, cenou legitimace strany, přijímání dětí do škol a učebních oborů atd. Seriózní zhodnocení období vlády G. Husáka by vyžadovalo velký prostor a přístup k informacím o možnostech dané doby. Funkce přijal v mimořádně těžkých a složitých podmínkách, nezneužil moci k pomstě – k potrestání svých bývalých trýznitelů, při rozhodování o ekonomice a dalším směřování státu měl patrně velmi přesně vymezený prostor. Je pravdou, že funkce nemusel přijímat, že jejich přijetí se jevilo jako zrada jeho včerejších kolegů. Jak by asi ale pokračovala politika s jiným představitelem z té řady, která připadala v úvahu?

Jak bylo již uvedeno, poválečná euforie, podíl Sovětského svazu na porážce fašismu i průběžná předchozí angažovanost komunistů za zájmy řadového občana logicky přivedla po II. světové válce k moci Komunistickou stranu Československa. Snad se dá považovat za seriózní dobrovolná nabídka komunistů podílu na moci a spolupráce téměř všem tehdejším politickým subjektům na ustavení Národní fronty (dnes bychom řekli vládní koalice), která měla realizovat podmínky pro důstojný život občana. Komunisté, jakožto složka, která v ní měla majoritní zastoupení se považovali logicky za garanta realizace vytčeného programu a přirozeně usilovali o jeho plnění. Byla zjišťována – jak již bylo i výše zmíněno - řada skutečných chyb, ale někdy, jak se dodatečně později zjistilo a jak již bylo zmíněno i podvržených či vykonstruovaných obvinění. Ta byla posuzována a klasifikována podle standardních pravidel dané doby. Zostření politického ovzduší deklarováním studené války, bojkotů, embarg a blokad i vliv zájmů vítězné mocnosti – Sovětského svazu a přirozeně vlastní zkušenosti občanů jen vyhrcovaly politické ovzduší a přispívaly k politickým chybám, které provázejí každé lidské chování. Tak vznikly již zmíněné kauzy Milada Horáková, Jan Masaryk, procesy s nekomunisty, procesy s komunisty, překotné tažení proti živnostníkům a vůbec soukromému podnikání, proti obecně náboženstvím, formovaly se nové vztahy k zemědělství, budování průmyslu atd.

Komunistům bývá předhazována usurpace moci, která vedla v šedesátých letech až k uzákonění tzv. vedoucí úlohy strany. Moc i odpovědnost byly ale jednoznačně determinovány. Tedy úspěchy – a ty jsou i přes současné kydání nesmyslů na minulý systém nesporné, ale i defekty, dnes svérázně interpretované, všech řádů měly svého autora. Jím byla jednoznačně již zmíněná Národní fronta, v níž byl soustředěn – snad až na zlomky procenta, celý národ. A komunisté, jako vedoucí složka tohoto uskupení nesli přímou odpovědnost za stav hospodářství. Neúspěch se nesvaloval na, jak se dnes říká, koaliční partnery, ale hledalo se řešení. Tato logika se však postupem času transformovala, tvářela až byla přetvořena a zdegenerovala. Zásluhu na tomto stavu měli všichni – jedni měli pocit moci, druzí moc neměli, ale ovládli novou hru a svojí činností v zájmu osobního profitu paralyzovali a kazili politické a morální ovzduší společnosti. Byl nedostatek osobností,

morálních autorit.

Nesporné úspěchy komunistů přes všechny naznačené a kritizované nedostatky ostře kontrastují s polistopadovým vývojem, kdy noví vládcí nejdříve rozprodali, zpravidla pod cenou majetek národa popř. ho i přímo umožnili rozkrást, svojí neschopnost přenesli na tzv. neviditelnou ruku trhu a protože se ze své neschopnosti nepoučili, dále zadlužují celý národ. Není předmětem této úvahy diskutovat nedostatky kapitalistického systému, který se dostal do rozporu dějinného vývoje, účet jistě předloží jiní. Zde budiž jen lakonicky poznamenáno – komunisté nespádali nedostatky na své koaliční partnery, stát vedli nikoliv v prostředí kapitalistické “lásky, podpory a spolupráce“, ale ve vnuceném vyhraněném politickém zápase, v prostředí, jak bylo už zmíněno tzv. studené války, tedy provokací a intrik, bojkotů a embarg. Je k zamyšlení současné chápání demokracie, smyslu, účelnosti systému velkého počtu politických subjektů, jeho prospěšnost či neprospěšnost řadovému občanovi.

Zrovna tak je na uvážení účelnost dvou základních politických stran, jako je to v USA. Může být považována existence velkého počtu stran a hnutí za doklad demokracie a nebo jde spíše jen o zastření jejího nedostatku, o vytvoření atrapy skutečné demokracie? A podobně lze uvažovat i o systému, který je v USA, kde jsou v podstatě dvě strany, založené však na stejné bázi. Tady nejde o bagatelizaci jiných politických systémů, tady jde o pokus formulování optima, tedy poměrů, které mohou občanovi zajistit jeho skutečnou možnost podílu, příspěvku na rozhodování. Stejně tak je nutné kritizovat společenskou atmosféru, která panovala u nás před rokem 1989. Teoreticky systém, který byl u nás před rokem 1989 takový stav, demokracii, umožňoval, zákony v tomto směru byly dobré, zákonnost v praxi však měla významné defekty a selhávala, původní představy byly zdeformovány a zdiskreditovány (např. zmíněná a uzákoněná vedoucí úloha strany, vynucovaný vztah k roku 1968). Intenzita vlivu defektů této socialistické demokracie časem klesala, nicméně existovala stále. Je otázkou, jak by se tato situace s časem měnila. Reálná možnost prosazení názoru jedince fakticky existovala, vyžadovala však jeho značnou odvahu i riskování ztráty jeho dosavadní pozice. Podíl na této skutečnosti však mělo zejména okolí stěžovatele – často jeho kolegové i bezpartijní, kterým stávající podmínky zpravidla vyhovovaly – případná změna mohla ohrozit i je.

Rušivé bylo i specifické postavení člena komunistické strany ve společnosti, jeho práva a povinnosti ve srovnání s řadovým občanem. Oddanost (dost často jen formální) bývala i někdy oceňována jeho zvýhodněnou pozicí ve společnosti. Je však pravdou, že na komunisty byly jindy kladeny naopak vyšší požadavky. Společenské “normy“, ustavené bezprostředně po převzetí moci a v dané době snad logické i krátkodobě akceptovatelné přetrvávaly déle, než bylo nezbytné a plodily jistou nevraživost ve společnosti. Tzv. nomenklatura, která provází každou společenskou změnu a formaci, trvala příliš dlouho a posléze byla doplněna i jistými výhodami, plynoucími z členství v KSČ. Opět nutno doplnit, že tyto poznámky nelze chápat jako paušální tvrzení, ale jako významné upozornění. Byla spousta tzv. nomenklaturních kádrů, kteří převyšovali svým intelektem, prací i zápalem a výkony jiné, vyškolené odborníky. Stejně tak nelze ani odsuzovat paušálně komunisty ve funkcích. Ale stav, jakým byla instalace odborníků ve společnosti prováděna nebyl v pořádku a otupoval, tvářel, deformoval společnost. Časem se intenzita tohoto trendu oslabovala a bylo možno, tam, kde se našla odvaha, občas taková chybná rozhodnutí a přístupy korigovat odvoláním k vyšším stranickým složkám. To však vyžadovalo jistou odvahu a výsledek se nedal vždy odhadnout – někdy došlo i k postihu “rebela“.

Život po roce 1989 ukázal, že nomenklatura není patent komunistů, ale naopak, prvek, který se je typický spíše jinému systému moci a který je v současnosti, byť se o tom nemluví, uplatňován ještě intenzivněji. Ale to je vlastně v logickém souladu s naším vývojem – vždyť jde o lidi, kteří nomenklaturu prosazovali u nás i před rokem 1989! Jsou to představitelé nejen na ministerstvech, ale na úřadech obecně. A při chybách, podvodech, korupci nikdo za nic pochopitelně nemůže (jak

dokazují kauzy Grippy, Promopro atd.).

Společenské atmosféře ani neprospívala substituce odbornosti politickým vzděláním. V tomto směru by bylo patrně prospěšnější, kdyby role komunistické strany se omezila na kontrolní činnost práce (zajištění zpětné vazby) demokraticky instalovaných vedoucích, přijímání jednoznačných zákonů a jejich dodržování. Tam by umístění absolventa vysoké politické školy naopak mohlo být přínosem.

Jiným prvkem, možná však zásadním pro pozici komunistů byla totální likvidace jiných, než oficiálních názorů momentálně vládnoucí politické skupiny v dané době, tedy totální likvidací alternativních názorů v rámci strany. Na tom se významně podepsali nejen vládnoucí představitelé moci, ale i jejich celá armáda salonních nebo platonických “marxistů“, politruků, farizeů. Proto i v roce 1989, kdy došlo ke společenskému pohybu, komunisté neměli alternativu, kterou by mohli nabídnout a národ v okamžiku názorové nouze přijal v umělé euforii v podstatě neznámé lidi, jejichž gloriolu uměle vytvořila propaganda a jejichž program byl se dal vyjádřit obsahově prázdnými floskulami - pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí a nebo vše vyřeší trh.

Odpověď na tuto otázku patrně nedá několik dalších řádek, odpověď by měla být vydiskutovanými názory v členské základně. Nicméně po řadě výše uvedených kritických poznámek a názorů je snad na místě, možná i povinností, pokusit se, k nastartování diskuse předložit některé náměty, ať už jejich další osud bude jakýkoliv.

Především je nutné upozornit na primární problém, jehož řešení je základním předpokladem jakékoliv další činnosti lidstva. Je to otázka zabránění vzniku válečných konfliktů – i lokálních, neboť i ty mohou přerůst do nekontrolovatelných rozměrů. Po rozpadu Sovětského svazu se v tomto směru možnosti komunistů výrazně zúžily, neboť současné Rusko je státem kapitalistickým třebaže ne s tak intenzívními agresívními tužbami, jaké jsou patrné u zbytku kapitalistického světa. Už na samotném kolapsu Sovětského svazu je patrný vliv nové morálky pěstované po desetiletí v Sovětském svazu a nemístná důvěra tehdejšími partnerům, kteří nejenom že nesplnili proklamované zrušení bloků, ale okamžitě využili nové situace ke své další expanzi. A aby udrželi napětí v populaci, vytvořili nového nepřítele – teroristy. Ale i kapitalistické Rusko jim vadí. Konečně je to pochopitelné, chtějí jeho obrovské nerostné bohatství pod svojí kontrolu.

Nelze stoprocentně spoléhat ani na mezinárodní organizace, které by měly pomáhat zachovat mír ve světě. Jednak v nich má kapitál rozhodující zastoupení a otázka možného veta např. od tzv. komunistické Číny může být do jisté míry determinována její vlastní strategií. Dalším nezanedbatelným prvkem v této mozaice problémů jsou chyby, kterých se socialistické státy za vedení Sovětského svazu dopustily. I když nejsou zdaleka srovnatelné a četné jako podobné excesy USA a jeho spojenců, masivní jednostranná kampaň a deformace tehdejší reality dezorientují populaci. Jak se tato činnost projevuje je patrné i na případech současných událostí na Ukrajině a to přesto, že všichni mohou mít v živé paměti začátky této tragedie. Přes zmíněnou porážku nejsme však bezbranní.

Bylo by chybou klesat na mysli pod proklamovanými úspěchy kapitálu. A jsou to vůbec úspěchy? Řadový občan bude chtít naplnění svých lidských práv a kapitál nemá, ze své přirozenosti na to, aby adekvátně na požadavky občanů adekvátně reagoval. Přes porážku socialismu v roce 1989, která byla spíše zradou mají komunisté na své straně neúprosné společenské zákony, které sice vykazují podstatně větší setrvačnost než zákony fyzikální, nicméně však působí se stejnou jistotou a v důsledku zmíněné větší setrvačnosti i tvrději, spontánněji, než je společensky vhodné. Vědeckotechnický pokrok si bude vynucovat solidaritu, mezinárodní spolupráci, dodržování lidských práv, skutečnou humanitu. Jak farizejsky se jeví působnost nadací, kdy ve vytopených řádně osvětlených sálech předvádí svojí “humanitu“ společenská elita, často spoře oblečené dámy a

za zdmi budovy na lavičkách mrznou nezaměstnaní, bezdomovci a další “přebyteční“ národa. A hnus je ještě větší, pokud někoho z dané elity jsme měli možnost důvěrněji poznat. Nejsme tedy bezbranní, jak by se z oficiální propagandy mohlo zdát.

Uspokojování nejen komplexních potřeb občana, ale vůbec zajištění jeho pouhé existence si už v minulém století vynutilo představu o vytvoření nového společenského prostředí. Dnes je snaha toto období a zkušenosti z něj bagatelizovat. Vytáhnout do popředí všechna jeho negativa, která se v daném období vyskytla, a na nichž, jak bylo ukázáno, měl podíl a zájem kapitalismus, zapomenout na to, co nový společenský řád přes všechny nedostatky udělal pro řadového občana. Na to si dokonce znovu zavedený kapitalistický stát zformuloval zákon, který je v rozporu s lidskými právy. Smyslem předložených úvah není bezhlavá obhajoba systému, který u nás byl u moci v letech 1948 – 1989. Jde o pokus zhodnotit, co bylo pozitivní a co bylo negativní, co bylo reálné, co se udělalo a co se mohlo udělat a naopak neudělalo a proč a jaké nabídky má socializmus pro řadového občana. Výše byla uvedena i stručná zmínka o porovnání paralelních zločinů v daných systémech v dané době, je prokázáno, že jedině socializmus se snažil s nimi sám vyrovnat. Jedině skuteční komunisté odsuzují ztrátu každého lidského života. Neargumentují počty obětí, neboť přes tragedii jiných nelze posuzovat vhodnost toho kterého systému, ale posuzují situace, za nichž vznikaly a možnosti jejich vyloučení. Konečně komunisté nikdy neměli v programu dobovačné koloniální války a současný, ve světě vládnoucí systém sám dokazuje svojí zločinnost. Před rokem 1989 “zachraňoval svět“ intervencemi a lokálními válkami před komunisty, dnes si vytvořil teroristy a ztráty na lidských životech jdou do milionů, denně se tyto ztráty zvyšují, zmračených lidí jsou rovněž miliony, ničí se infrastruktura, životní prostředí.

Dnes se velmi často diskutuje problém migrace, pletou se do toho lidská práva, humanita, solidarita atd. Jaká je však primární příčina tohoto stavu, se obvykle neuvádí. Je to neokolonialismus USA, který vytváří pro budoucnost nový problém na cizích územích a který jim může perspektivně opět přinést možnost “pomoci“ v jejich režii. O tom jak taková pomoc bude vypadat lze usuzovat z poměrů v Iráku a dalších státech této oblasti.

V úvaze proto nejsou zamlčeny ani tragédie – oběti, které provázely vytváření nového společenského systému. Jak by se v roce 1989 hodil mrtvý student Šmíd! Existence obětí je o to bolestnější, že byly a jsou v rozporu s cíli nového systému. Není až tak obtížné označit viníky, kteří je způsobili. Bylo poukázáno na současnou falešnou interpretaci dějin. Existují fakta, která se čas od času objevují i v současných mediálních kanálech a v podstatě ukazují iniciátory zmíněných zločinů, ukazují, že jejich podhoubí bylo a je především v kapitalistickém systému. Falza a lži, když jsou odhaleny se však dnes přecházejí jako zprávy o počasí (sem patří i období politických procesů v tzv. svobodném světě). Např. agrese v Iráku byla vyvolána “jen“ špatným vyhodnocením špiónážních informací. Toto “jen“ špatné vyhodnocení, pokud by se přijalo jako vysvětlení (ale skutečnost byla jiná), stálo život, jak se uvádělo 1,5 milionu mrtvých a zraněných, zničení infrastruktury a ve svých důsledcích přispělo k odvetě – zformování tzv. terorizmu. Bohužel se v tomto běsnění pokračuje a bohužel na něm participuje dnes i naše republika. Ale tyto poznámky jsou v daném okamžiku spíše jen okrajové – byť naznačují podstatu problému - zločinnost právě kapitalistického systému, jeho přístup k řešení problémů života lidí i přírody. Na zločiny, které současný kapitalismus páchal včera se pro ty dnešní velmi rychle zapomíná, ostatně je to logické, protože kapitalismus kalkuluje jen své mrtvé a své ztráty, které při nepoměrné technické převaze kapitálu jsou marginální a přece “zachraňuje“ svět a každý den přichází se zprávami o nových ohroženích lidstva.

Argumenty, které se dnes používají k dehonestaci komunistů se při pozornějším rozboru a po přiznání “vítězů“ ke jejich rozvratnické činnosti mění v důkazy jejich míry viny, tedy viny kapitalizmu a dokazují tak primární podíl kapitálu na politických procesech, na zvrácenostech a zločinech proti lidskosti světa 20tého a 21. století.

Přesto, že byl socialismus poražen, dokázal, že cíle komunistů nejsou nereálné. Dokázal, že už na současném stavu poznání může lidská společnost zajistit takové podmínky, aby každý člen lidské společnosti mohl vést důstojný život, že nemusí být nezaměstnaní, žebráci, bezdomovci, že každý může být zabezpečen v případě nemoci či stáří. A reálná situace v budoucnu může být ještě lepší, protože toho všeho, co bylo uvedeno, se dosáhlo přes všechny chyby a nedostatky, které pokus o výstavbu spravedlivé společnosti celých čtyřicet let provázely a v podstatě trvalé obrany. Naopak instalace kapitalizmu u nás, se všemi známými průvodními jevy, známými i u nás z období před druhou světovou válkou prokazují nereformovatelnost kapitalizmu, založeného na honbě za maximálním ziskem pro menšinu bez zřetele na potřeby ostatních členů lidské společnosti. Od ní kapitalisté chtějí jen, aby co nejvíce kupovala, ale při dané efektivitě výroby, značné nezaměstnanosti, nespravedlivých výtěžcích se jedná o problém na úrovni kvadratury kruhu nebo výroby perpetua mobile. Tedy dá se konstatovat, že pád socialismu a opětovná instalace kapitalizmu globálně potvrdil správnost politického úsilí komunistů a reálnost jejich programu. Z naznačeného popisu pak jsou patrné ještě další rezervy, které komunisté v důsledku pochybných ideologických přístupů při výstavbě své společnosti nevyužili. Výroba s využitím nových objevů a inovací, která sice přináší kapitalizmu momentálně vyšší zisk však ve svých konečných důsledcích decimuje kapitalistickou společnost - naopak, bude-li využita v socialisticky řízené společnosti povede k jejímu dalšímu prospěchu.

Další rezervu má socialistická společnost ve využití a rozvoji osobní iniciativy. Zde nejde, jako v kapitalizmu o vyždímání maximálního množství potu z pracovníka, ale o lepší využití jeho duševního a manuálního potenciálu. To bylo patrné v počátečním období výstavby nové společnosti, postupně však degenerovalo až posléze došlo k tomu, že osobní iniciativa byla téměř centrálně řízená a motivovaná a plánovaná. Podle toho pak vypadaly i skutečné přínosy.

Dobře využívali duševního i manuálního potenciálu pracovní síly pro sebe někteří kapitalisté, značné dokonalosti v tomto směru dosáhl Henry Ford či náš Tomáš Baťa. U nás byly systémy T. Bati kritizovány a zavrhovány. Ukázalo se však, že to bylo velké nepochopení. Systém T. Bati by nebylo asi správné či možné doslova kopírovat, ale nebylo by účelné využít jeho racionálního jádra – jak hospodařit s komplexním potenciálem pracovníka, jak ho motivovat, jak ho vychovávat k tvůrčí činnosti, inovacím, jak se snažit formovat jeho osobnost. Jaký přínos to znamenalo pro socialistickou společnost v reálu dokázal doc. František Čuba. Toto téma je velmi obsáhlé a zaslouží si hluboký rozbor. Ve výrobě, má-li být ekonomická, efektivní a společnosti prospěšná nejsou ideologická hlediska na místě, naopak jsou balastem, který výrobu ničí.

Přes kritiku všeobecné pracovní povinnosti lze i tento fenomén považovat za prospěšný. Propagátoři kapitalizmu na počátku 90tých let ho zesměšňovali, neboť nebyli a ani nejsou schopni plnou zaměstnanost garantovat. Tak nastoupil problém s nezaměstnaností, Romy, sociálními podporami, zvýšenou zločinností, bezdomovci, žebráky. Práce je obecně dostatek pro všechny – k zlepšení životního prostředí, zlepšování podmínek života, hledání nových technologií, úspor energie apod. dostatek, vylepšovat se dá do nekonečna. Je ovšem třeba k práci vytvořit vhodný vztah a každou činnost správně ohodnotit, vyžadovat pracovní kázeň. Ne každý je schopen využít volný čas tak kultivovaným způsobem, aby přitom neškodil ostatním. Výtěžky neodpovídající přiměřenému úsilí demoralizují, pracovní síla většinou degeneruje. Masové zaškolení a přeškolení transformuje národ, kdysi se vyznačující vysokou dovedností, kreativitou na společnost fušerů. Tedy heslovitě solidarita – humanita – lidská práva - společenský smír.

Náměty na řešení nezaměstnanosti zkracováním pracovní doby jsou hodné podrobnějšího rozboru. Vyškolený pracovník nevyužije kapitál, který do něj společnost vložila, často bývá přebytek volného času začátkem degenerace pracovníka. Byl by např. třídní pracovní týden přínosem pro občana či potažmo pro společnost? Je pravdou, že pro skutečně vývojového pracovníka neexistuje

ani dnes osmihodinová pracovní doba, ale je každý, kdo je ve vývoji zaměstnán skutečně vývojovým pracovníkem?

Podobně je k zamyšlení návrh, podle kterého by každý, po narození měl mít zákonem garantovanou částku, umožňující mu přežít. Jednomu to může stačit k jakémusi prožití života, druhý se bude snažit uplatnit ve společnosti seriózní prací, pro třetího to může být jen pojistka na přežití v případě neúspěšné zlodějské činnosti. Jakkoliv vypadá takový přístup jako humánní, v podstatě je pro lidskou osobnost spíše deklasující.

V poslední době se oživil námět na samosprávné vlastnictví, které má vést k vyššímu zájmu o kvalitu výroby, vyššímu výkonu i zájmu o efektivnost vedení. Je otázkou, zda tyto předpoklady uvažovaná forma vlastnictví může splnit, popř. v jaké míře. V podstatě v systému, který byl u nás před rokem 1989, pracovník všechny tyto možnosti měl a patrně bez rizika, jaké se může v menším kolektivu vyskytnout a mohl je využívat. V případě nespokojenosti se mohl obrátit na výbor KSČ a ať už byl, či nebyl straník, mohl u orgánů strany hledat nápravu. Kolik takových případů bylo? Nelze zastírat, že takový přístup byl někdy spojen i s jistými riziky – v tom měl systém před rokem 1989 jistě rezervy. Tento nedostatek byl však patrně snáze řešitelný ve státním vlastnictví, než ve vlastnictví samosprávném. A zkušenosti ze samosprávy, třebaže v trochu modifikované podobě, jsou i u našich zastupitelů. Například v 15ti členném zastupitelstvu stačí, aby 8 zastupitelů se dohodlo na nějaké bázi (třeba majetkovém zájmu) a pokud jejich činnost není vyložene v rozporu se zákonem, si mohou dělat beztrestně co chtějí, včetně škodění obci samozřejmě v širokých mezích zákona, který jim to nějakou formou umožní.

Jak tedy porovnat systémy, které má lidstvo před sebou. Dnes je občan intenzivně přesvědčován o tom, jak to bylo v socialistických zemích před rokem 1989 špatné – ironií proto je v tomto směru již zmíněný zákon 198/1993 Sb., podle kterého občan, pokud bude přemýšlet a dovolí si presentovat jiný názor, než je tento, daný zákonem, se automaticky dopouští trestného činu. Ale právě praxe z let před rokem 1989 ukázala, že daný stav, který dnes prožívá, tedy nezaměstnanost, degradace občana atd. nejsou nutné, ale že jde o chybné přerozdělování, chybný přístup k spravování společnosti na daném stupni lidského poznání. Společenské vztahy vykazují velkou setrvačnost, občan snese velké přetížení, není ale správné riskovat – naopak, je to nebezpečné. Ve výše uvedeném popisu byl proveden pokus o objektivní posouzení předností a nedostatků dvou soupeřících systémů, bylo poukázáno i na excesy, které se vyskytly v období koexistence obou systémů, bylo poukázáno na to, který systém potřebuje ke své existenci a dnes možno snad lépe použít výraz dožívání války, ničení hodnot, deformaci občana. A toto poznání, tedy škodlivost systému pro budoucnost, byť potvrzené v době revitalizace kapitalizmu útlakem či spíše zákazem konkurenčního systému u nás prokazuje světový kapitál (bohužel i za naší spoluúčasti) novým zbrojením, novými lokálními válkami, tedy ničením a zabíjením.

Nabízí se zde ještě praktické srovnání. Komunistům je vytýkáno tzv. uzákonění vůdčí úlohy strany na počátku šedesátých let minulého století. Sami současní komunisté to považují za chybu, třebaže poměry, za nichž k tomu došlo byly výrazně vyhraněnější, než je tomu dnes. *Dnes, po uplynutí cca 60ti let v podstatě ke stejnému cíli má sloužit zákon 198/1993 Sb. Není tento zákon v podstatě modifikací zákona o vůdčí úloze strany.* Kdo ho schválil? Byli to zřejmě perfidní tzv. bývalí komunisté, protože skuteční komunisté hlasovali proti němu a skutečných odpůrců komunistů bylo tak málo, že by takový zákon neprosadili. Tady by bylo zajímavé, jak by dopadla lustrace poslanců, kteří rozhodli o přijetí tohoto zákona. Vyvolat zápas o zrušení tohoto zákona jako zákona omezující lidská práva by mělo být jednou z priorit komunistů.

V souvislosti s volebním bojem se objevilo na scéně Babišovo heslo – budu vést stát jako firmu. Při detailnějším rozboru vyjde najevo, že takovéto heslo nemůže vyřešit jeden ze základních problémů současné společnosti – nezaměstnanost, že jde o heslo, které občana snadno pomýlí. Každý si

ihned uvědomí, že firma, aby mohla prosperovat musí umět hospodařit – což by bylo dobré. Avšak nedomyslí to, co Albert Einstein lapidárně vyjádřil jednou větou, když byl dotázán, zda je pro socialismus nebo kapitalismus. Jeho odpověď byla – jsem pro socialismus, protože ten podřizuje výrobu potřebám lidí, kapitalismus ji podřizuje zisku. Výroba v kapitalismu, tedy i v soukromé firmě je motivována především ziskem – na čem se nevydělá, to se nevyrábí a samozřejmě výnos se pak rozděluje na omezený počet pracovníků. Zdá se, že tady je i logická odpověď na to, jak by měla být řízena společnost i jaké by mělo být perspektivní vlastnictví výrobních prostředků. *Komunisté by mohli dát do svého programu – budeme řídit stát jako rodinu. Jedině v rodině (tedy normálně fungující) se vydávají prostředky na zabezpečení každého jejího člena s ohledem na jeho optimální perspektivní uplatnění.* A z toho vyplývá i konečné přirozené zformování vlastnických vztahů.

Lidská společnost má před sebou v podstatě dvě cesty. Buď přehodnotit systém, který se ustavil, vyvíjel i zkolaboval v minulém století, označovaný jako socialismus (s případnými různými přívlasky), systém, jehož cenu i možnosti si už dnes s pocitem jisté spoluviny na jeho porážce uvědomuje řada občanů po poznání kapitalistické reality. Systém naznačil i další, dosud nevyužité možnosti, nicméně i v kritických podmínkách které přispěly i k jeho vnitřním deformacím dokázal vytvořit podmínky pro *garanci důstojného života každého občana*. Alternativou k této možnosti je to, co dnes už prožívá řada nezaměstnaných, lidí v exekuci, bezdomovců atd. život v napětí a strachu ze zítřka, z tzv. teroristických útoků, z dalšího vraždění po celém světě. Pokud komunisté nechtějí zradit tradici svých předchůdců, musí opustit dosavadní flagelanství, z pasivní obrany přejít do obrany aktivní, kriticky přehodnotit minulost, kterou přes všechny je možno považovat za pozitivní, s novým úsilím a obnoveným programem předstoupit před členskou základnu i občany a přejít do ofenzivy v politickém zápasu.

Předchozí text byl pokusem o popis situací, v nichž pracovala KSČ v letech 1948 – 1989. Redukovat odpovědnost za chyby, které toto období provázely jen na KSČ by bylo nejen nespravedlivé, ale přímo chybné. Je patrné, že ani dnes, kdy známe výsledky jedné varianty z možných rozhodnutí v dané době, bychom obtížně byli schopni formulovat optimální řešení. KSČ byla v podivné situaci – na jedné straně internacionální záměry komunistického hnutí a z toho plynoucí jistá podřízenost, na straně druhé otázky vlastnictví. Na jedné straně silová garance pro možnost jisté realizace programu komunistů (a z toho vynucovaná poslušnost mocného partnera), na straně druhé evidentní trvalé úsilí ideového nepřítele o zvrácení poměrů v republice a to všemi prostředky. Příčiny, které při konkrétním rozhodování vedly KSČ k tomu, aby akceptovala požadavky svého ideového partnera byly evidentní. Byla to jak historická zkušenost, tak i realita paralelního života v kapitalistickém světě, u něhož nejostřejší rozdíly plynoucí z moci kapitálu byly tlumeny právě reálným životem v konkurenčním systému. Samozřejmě se dá očekávat, že kritici tohoto textu vyrukují s tím, že má být pokusem o absolutní nekritickou obhajobu či glorifikaci období vlády KSČ, budou text bagatelizovat na špionmánii apod. Realita - jak samotný život řadového občana, tak i pozice KSČ v jednotlivých částech historicky velmi krátkého období, tedy 40ti let však poskytuje dost argumentací k tomu, aby tento přístup odmítla. Není smyslem a bylo by triviální chybou pokusit se svádět excesy na Stalina, Chruščova, Brežněva jakkoliv se nám při prvním pohledu může zdát, že oni jsou zodpovědní za tragedie, které se v historii pokusu o vytvoření spravedlivě fungující společnosti vyskytly. I oni museli reagovat v konkrétních podmínkách, které jim vnucoval konkurenční politický systém, jehož chod a život byl a je i nadále dlážděn miliony mrtvých, hladových, zmrzačených, nezaměstnaných lidí. Jejich odpovědnost je z tohoto pohledu obtížně představitelná. A těm, kteří chtějí argumentovat agresí systému (NDR, Maďarsko, Československo) je možno - ne snad pro obhajobu - ta možná není, ale pro skutečnost, že v dané době šlo o standardní postup velmocí, který tzv. socialistický tábor opouštěl, naopak agrese se stala základním pilířem zahraniční politiky kapitálu.

To, že kapitalistický systém potřebuje válku, prokazuje denně. Potřebuje nová odbytíště, potřebuje

nové suroviny. A proto trvale ohrožuje svět. Kolaps socialistického bloku nevedl k míru, ale přinesl další sérii lokálních válčiček a míst nových nepokojů, nových lidských tragédií. Kapitál vyfabrikoval nové nepřátele, teroristy, Bin Ládina, islámisty, když před tím vytvořil pro nové situace vhodná podhoubí.

Výše bylo již naznačeno co vytváří nové problémy, které stojí před naší populací. Je to zejména lidské poznání, které na jedné straně člověku život usnadňuje a zpříjemňuje, na straně druhé pak ho nepřímo vytěsňuje z lidské společnosti, člověk se stává z v jistém směru nadbytečným a společnost mu dokonce formou zákonů upírá práva, která garantuje zvířatům. Pro socializmus je takový trend neakceptovatelný. Komunisté dokázali zajistit z hlediska výroby a distribuce potřeb dostatek všeho pro důstojný život každého občana a do jisté míry i pro jeho duševní rozvoj. Právo i povinnost pracovat, zabezpečení práce pro každého a v tom směru i nutná řízená organizace platového systému (odměňování) po převratu v roce 1989 mnohokrát lacino kritizovali noví vládcí a zmanipulovaný národ jim po určitou dobu tleskal. Dnes je situace už poněkud jiná, občan v dané realitě vystřízlivěl ze slibů a uvědomil si hodnotu zajištěné práce. A kam vede morálka nezaměstnaného člověka, ať už z důvodů jeho „nadbytečnosti“ ve výrobě nebo zajištění ze strany zbohatlých či aktivních rodičů je možno sledovat na stránkách černé kroniky. Ti, co byli a i po převratu zůstali komunisty by se už měli přestat omlouvat za chyby, které se v systému vyskytly, naopak by měl zpytovat svědomí zbytek národa. Mnohokrát se za chyby, které se z nejrůznějších důvodů v období jejich vlády vyskytly omluvili a bylo by jen nesmyslem v tomto trendu pokračovat. Odpovědnost za tragédie a chyby evidentně nemají na svědomí jen ti, kteří skutečně byli a proto i zůstali komunisty.

Mezi základní pilíře programu komunistů patří:

1. Zajištění míru, boj proti lokálním i globálním válkám, podpora mezinárodní spolupráce
2. Skončit s flagelanstvím, dát na vědomí svojí sebedůvěru a důstojnost. Pokusit se všemi prostředky o rehabilitaci komunistického hnutí a programu. Dát najevo, že cíl komunistů zůstal stejný, je však třeba ho modernizovat. Chyby a excesy, o kterých byla výše uvedena zmínka lze odmítnout mírnou úpravou názvu – ten by mohl být Komunistická demokratická strana. Geografické vymezení v současném názvu zmíněný distanc od chyb totiž nevyjadřuje, spíše naopak může v případných polemikách a diskusích škodit. Naopak v názvu je nutné trvat na pojmenování Komunistická. Bylo by to nejen vyjádření reality, ale i svým způsobem každodenní reklama ve vysílání, usnadnilo by to i obranu v diskusích. – Tedy cíl máme stejný, je reálný, ale chceme ho dosáhnout jinou cestou.
3. Předložit na MV žádost o schválení programu strany s tímto inovovaným názvem. Pak by patně bylo možno se účinněji právní cestou bránit proti dehonestujícím výpadům pravice.
4. Podat žádost o soudní zrušení zákonů dehonestujících komunistické hnutí. Podmínky pro to jsou v samotném zmíněném snažení vlády – je známo, že v zaplacených čtyřech posudcích, které objednala Nečasova vláda žádný z pověřených právníků nenašel jediný důvod, pro který by měla být strana zakázána. Podobné argumenty pro odstranění protikomunistických zákonů lze najít v Listině základních svobod a práv.
5. V krátkém prohlášení stručně zmínit chyby a jejich příčiny, ale i pozitiva dosažená v období 1948 – 1989. Analýzu období vlády KSČ veřejně prezentovat a předložit ji k vědecké oponentuře jak renomovaným historikům, tak i USTRu, veřejně požádat o jejich stanovisko.
6. Předložit představu vedení společnosti, roli komunistické strany, práva a povinnosti občana, uzákonit znovu pracovní povinnost pro fyzicky zdravého člověka, zdůvodnit nutnost pracovní

povinnosti pro každého zdravého občana a ukázat na způsob, jak zajistit práci pro každého.

7. Předložit představu řešení nezaměstnanosti, rozvoje osobnosti člověka k tvůrčí činnosti, opatření v oblasti sociální, zdravotní, školství, výzkumu apod. podložené návrhem rozpočtu, aby byl důkaz jeho reálnosti.

8. Zvážit motto – *vést stát jako firmu* – ukázat, v jakých oblastech je racionální ho uvažovat a v jakých oblastech a proč je třeba *zvažovat moto vést stát jako rodinu*. Toto motto by bylo možné použít i do volebního programu. Babišovo motto má v kapitalistické výrobě, kde je hlavním kritériem zisk firmy má svojí logiku. I v socializmu je třeba s racionálním přístupem, který toto heslo implicitně zahrnuje kalkulovat a není pro tento systém teoretickou novinkou. V praktickém životě však byla jeho náplň zdeformována. Z hlediska kvality, hospodárnosti, progresivnosti řešení, využití materiálu i motivace jde o fenomén, který je *obecně nutné* ve výrobě akceptovat. Jiná však je situace s úsilím o vytvoření nadhodnoty (zisku), kdy honba za jeho maximem organizace vede často v kapitalizmu až k zotročení pracovníka. Zde by se mělo jeho využití v kapitalizmu a socializmu rozcházet. Ale naprosto diametrálně rozdílná je pak manipulace s nadhodnotou, ziskem v kapitalizmu a socializmu. V socializmu by mělo nastoupit – s profitem z výroby či jiné činnosti by se mělo zacházet jako prostředky ve fungující rodině, kde se akceptují práva jejích všech členů, ale i povinnosti. Maximální bezohledné ždímání výkonu pracovní síly nejen, že je v rozporu s humanizmem, ale je, jak dokládá trvalá nezaměstnanost naprosto zbytečné, demoralizující, deklasující nezaměstnaného (tedy nikoliv ždímání pracovní síly, ale její racionální využití). Motto *vést stát jako rodinu* pak je nástavbou zejména v oblasti sociální, společenské efektivity a společenského smíru. Tento námět je nový a byla by vhodná širší diskuse k specifikaci obsahu tohoto pojmu.

9. Hospodaření s energiemi, zvýšit soběstačnost, prověřit efektivnost fotovoltaiky v nových finančních poměrech (např. ostrovní fotovoltaiky u dálnic, instalace panelů nad dálnicemi popř. v jejich blízkosti, přechod od automobilů se spalovacími motory na elektromobily, využití případného nadbytku fotovoltaiky v metalurgii, výrobě technických plynů a ty případně využívat v kogeneračních jednotkách k výrobě tepla a normovaného elektrického proudu. S rozvojem technologií a poklesem cen panelů se stává fotovoltaika zajímavější, rozvoj této oblasti by mohl vytvořit mnoho trvalých nových pracovních příležitostí, přínos v ekologii i zhospodárnění provozu elektromobilů. Ekonomický odhad (lepší by byl samozřejmě propočet), ekologický dopad i vytvoření trvalých nových pracovních příležitostí už dnes dává racionální podklad k diskusi. Tento námět jistě převyšuje současné možnosti strany, bylo by však bez ohledu na to tuto otázku ventilovat, neboť nabízí značné možnosti pokud jde o zaměstnanost, šetrnost k přírodě a vůbec životu. Podmínkou je široká společenská dohoda a patrně by bylo důstojné pro stranu, kdyby takovýto projekt, po diskusi uvnitř strany, předložila společnosti.

10. Zvýšit potravinovou soběstačnost. Zde se vrátit k tendencím, které prosazovala KSČ – tedy zajistit soběstačnost zásobování z vlastních zdrojů. Nekopírovat bezhlavě, ale zvážit co bylo pozitivní a co negativní v organizaci zemědělství v soukromém i socialistickém zemědělství. Je skutečností, že ne všechna rozhodnutí byla přínosem, nicméně je možno konstatovat, že zemědělská výroba byla v roce 1989 na velmi solidním základě a zásahy do ní po roce 1989 byly negativní. Paušální odsouzení původních dotací do zemědělství, které mělo i sociální rozměr bylo nahrazeno dotacemi novými, které zemědělství, půdu, ale i celou přírodu devastují. Zejména zásahy v oblasti dotací biopaliv směřují k obohacení jednotlivců na úkor podstatně širší báze jiných. Nejsou to však jenom dotace do biopaliv, je to i výstavba solárních (fotovoltaických) elektráren na pozemcích ideálních pro zemědělskou výrobu, což nelze jinak označit, než zlegalizovaný bezohledný zločin proti společnosti. Stejně tak je možno za zločin označit rozsáhlou výstavbu skladů na zemědělské půdě výborné bonity.

11. Opět prosazovat hospodaření s vodou a lesem. Stalo se zvykem, že za experta je označován každý, kdo je nějakou stranou jmenován a na toto téma pronese pár vět. Dokonce strana Zelených si na to vyhrazuje monopol. Výše zmíněné poznámky dokazují, kde a jak tito nikomu neodpovědní a nezodpovědní aktivisté poškodili hospodářství republiky. Pro tuto oblast by měla mít strana vypracovanou podrobnější strategii.

12. Systematicky hledat lepší využití surovin - materiálu – i dosavadních odpadů a to jak při konstrukčních řešeních, tak inovacích starších součástí a komplexů. Při konstrukcích nových výrobků řešit možnost opravitelnosti jednotlivých součástí, postihovat nezodpovědná řešení, která vedou k vyhazování drahých celků pro korunové položky, které by byly spojeny s opravou poškozeného detailu.

13. Od úředníků požadovat pod rizikem postihu povinnost aktivního řešení problémů. Nejen, že sami (pokud to není v jejich osobním zájmu) nejsou aktivní, ale laxností, nezájmem pomáhají u občana vytvářet pocit bezpráví. Analyzovat možnosti zlepšení práce a odpovědnosti soudců. Zdůvodňování nutnosti jejich vysokých odměn proto, aby nebyli úplatní je v rozporu s logikou – jen naznačuje, že úplatek, má-li být úspěšný, musí být vyšší. Požadovat dořešení a postihnout tvůrce kauzy Plzeňských práv, neboť tato chobotnice ohrožuje právní systém státu.

14. Podpora rozvoje výzkumu ve všech oblastech

15. Předložit náměty na řešení migrační politiky

16. Předložit program boje s korupcí

17. Nejen pro umožnění realizace předchozího bodu, ale pro celkové šlendriánství navrhnout inovaci zákonného systému u nás, odměny, odpovědnost za kvalitu rozsudků.

18. Nikoliv vyšším platem zajišťovat tzv. neúplatnost soudců, ale naopak možností a využitím reálných tvrdých postihů zformulovat práci v oblasti legislativy, úředníků a dalších specifických profesí, které dnes snadno deptají řadového občana.

19. Skončit s vydíráním platů ze strany lékařů, soudců, s jejich scestnou argumentací o životní úrovni jejich kolegů v sousedních státech. Promyslet a navrhnout pojistky pro jejich setrvání v zemi, kde zdarma vystudovali.

20. Zvýšit, zintenzivnit vazby ÚV – OV – MO KSC a naopak, lépe využít zejména duševní potenciál členské základny.

21. Požadovat důsledné přešetření politických procesů, vrátit nespravedlivě potrestaným alespoň důstojnost, vypracovat jednotný přístup k politickým procesům.

22. Nebát se přešetření případných křivd z období let 1948 – 89, naopak vyzvat postižené k jejich přihlášení o satisfakci a v daném směru je podporovat. Peněz k odstranění křivd bylo po roce 1989 dostatek, problém je na straně polistopadových vlád.

23. V oblasti školství a výchovy odborníků se zaměřit na podporu a rozvoj kreativity občana, výchova k invenci a preference základního univerzálního vzdělání. Tam kde jsou pro to předpoklady formovat společenského člověka se znalostí či dobrým přehledem o hudbě, literatuře, dobré jazykové vybavení i zvládnutí nějakého hudebního nástroje. Pokud jde o profesi, zaměřit se na zvládnutí těch speciálností, které jsou nutné pro další samostatné práce v oboru.

24. Vyvodit závěry ze zkušeností s výukou a zvládnutím či spíše logickým osvojením principů stranické ideologie a ty uvádět do života. Vrátit vědecký názor a program komunistů z oblasti víry zpět na bázi vědy.

25. Vyvodit důsledky z oblasti zpracování vztahů občana ke generální či schválené linii strany. Potlačování či odstraňování nositelů kritických připomínek bylo jedním z významných faktorů, které přispěly k porážce stran. Neexistence komunistické “opozice“ či spíše alternativy znamenalo, že strana neměla alternativu, kterou by mohla nabídnout společnosti.

26. Zvážit, kde aplikace nomenklatury je vhodná. Společenské vzdělání lze využít ke kontrolním činnostem, odbornou činnost nechat na odbornících a lépe využívat zpětné vazby.